

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 868/2014-31

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 11. júna 2015 v senáte zloženom z predsedu Sergeja Kohuta, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Lajosa Mészáros (sudca spravodajca) prerokoval prijatú sťažnosť obchodnej spoločnosti Walmark, spol. s r. o., Na stanicu 22, Žilina, právne zastúpenej *pôvodne advokátom Mgr. Miroslavom Hanecom, Advokátska kancelária, Hruštiny 602, Žilina, a neskôr advokátom JUDr. Petrom Zelenayom, Advokátska kancelária, Ulica 29. augusta 19, Bratislava*, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 2 C 307/04 a takto

r o z h o d o l :

1. Okresný súd Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 2 C 307/04 porušil základné právo obchodnej spoločnosti Walmark, spol. s r. o., na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Okresnému súdu Žilina vo veci vedenej pod sp. zn. 2 C 307/04 prikazuje konať bez zbytočných prieťahov.

3. Obchodnej spoločnosti Walmark, spol. s r. o., priznáva finančné zadosťučinenie v sume 3 500 € (slovom tritisícpäťsto eur), ktoré je Okresný súd Žilina p o v i n n ý vyplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Obchodnej spoločnosti Walmark, spol. s r. o., priznáva úhradu trov právneho zastúpenia v celkovej sume 518,75 € (slovom päťstoosemnaásť eur a sedemdesiatpäť centov), ktorú je Okresný súd Žilina p o v i n n ý vyplatiť na účet jej advokáta *Mgr. Miroslava Haneca, Advokátska kancelária, Hruštiny 602, Žilina*, v sume 340,89 € (slovom tristoštyridsať eur a osemdesiatdeväť centov) a advokáta *JUDr. Petra Zelenaya, Advokátska kancelária, Ulica 29. augusta 19, Bratislava*, v sume 177,86 € (slovom stosedemdesiatsedem eur a osemdesiatšesť centov), do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. II. ÚS 868/2014-9 z 11. decembra 2014 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť obchodnej spoločnosti Walmark, spol. s r. o., Na stanicu 22, Žilina (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“ alebo „súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 C 307/04 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

2. Ku skutkovému stavu sťažovateľka opísala chronológiu „zásadných úkonov“ vykonaných v napadnutom konaní a uviedla najmä tieto relevantné skutočnosti:

„(...) Návrhom zo dňa 29.09.2004 sa navrhovateľ proti nám domáha zaplataenia dlžnej sumy z titulu ušlej mzdy a odstupného. (...)

Súd vo veci koná od roku 2004 a od začiatku priebežne spôsobuje prieťahy. Rozhodnutie prvostupňového súdu bolo už 4x zrušené odvolacím súdom a posledné rozhodnutie okresného súdu z 03.09.2012 bolo vyše roka na odvolacom súde a okresný súd bude dňa 07.04.2014 vyhlasovať doplnčiaci rozsudok. Z uvedeného je zrejmé, že Okresný súd Žilina nie je spôsobilý takmer 10 rokov rozhodnúť vo veci, ktorá nie je skutkovo ani právne zložitá. Súd v primeranom čase riadne nerozhodol a jeho neefektívna činnosť nevedie k odstráneniu právnej neistoty medzi účastníkmi, neúčelne sú tým zvyšované trovy konania. Sme podnikateľský subjekt a vlečúci sa spor s bývalým zamestnancom negatívne vplýva aj naše dobré meno.

(...) Z dôvodu neistoty účastníka konania a pre postoj súdu k zabezpečeniu zákonnosti i pre nemožnosť dosiahnuť meritórne rozhodnutie vo veci v primeranej lehote, z dôvodu nehospodárnosti celého konania, poškodzovania dobrého mena žalovaného vlečúcim sa súdnym sporom, považujeme za primerané finančné zadosťučinenie sumu 10.000,00 €.“

Vzhľadom na uvedené podstatné skutočnosti sa sťažovateľka domáha toho, aby ústavný súd o jej sťažnosti nálezom takto rozhodol:

„Základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy(...) a právo na prejednanie jeho záležitosti súdom v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru(...) postupom Okresného súdu Žilina v konaní pod sp. zn. 2C/307/2004 bolo porušené.

Okresnému súdu Žilina prikazuje v konaní vedenom pod sp. zn. 2C/307/2004 konať bez zbytočných prieťahov.

Sťažovateľovi priznáva finančné zadosťučinenie v sume 10.000,00 €(...), ktoré mu je Okresný súd Žilina povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

Okresný súd Žilina je povinný zaplatiť sťažovateľovi trovy právneho zastúpenia v sume 405,72 € na účet jeho právneho zástupcu Mgr. Miroslava Haneca(...), do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

3. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili účastníci konania: okresný súd, zastúpený jeho podpredsedníčkou, listom sp. zn. 1 SprS/2/2015 z 26. januára 2015 (ku ktorému bolo pripojené vyjadrenie zákonného sudcu v napadnutom konaní) a novozvolený právny zástupca sťažovateľky JUDr. Peter Zelenay stanoviskom k vyjadreniu okresného súdu z 13. mája 2015.

3.1 Podpredsedníčka okresného súdu vo svojom vyjadrení iba uviedla:

„(...) Vám oznamujeme, že súhlasíme s tým, aby Ústavný súd SR upustil od ústneho pojednávania o prijatej sťažnosti.“

3.2 Zákonný sudca JUDr. Ján Rybárik k prijatej sťažnosti uviedol tieto relevantné skutočnosti:

„(...) V tejto veci vystupuje obchodná spoločnosť WALMARK, spol., s.r.o., ako odporca. Navrhovateľom je ██████████. Bol to navrhovateľ, ktorý sa domáhal, aby súd rozhodol o zaplatení ušlej mzdy a odstupného. (...) udávam, že vzhľadom na to, že nemám k dispozícii spisový materiál, že v tejto veci som ako sudca rozhodol dva alebo tri krát, kedy som zakaždým vyhovel navrhovateľovi, avšak pre procesné nedostatky, resp. podané odvolania bola vec krajským súdom viac krát zrušená a vrátená na prejednanie okresnému súdu.

(...) V ostatnom sa ja domnievam, že sťažovateľ, ako to vyplýva z jeho sťažnosti, žiada od ÚS SR, aby tento vyslovil, že sa sťažovateľovi priznáva finančné zadostučinenie v sume 10.000 Eur, ktoré mu je povinný vyplatiť OS Žilina. Pravdepodobne si je vedomý toho, že v konečnom dôsledku bude musieť zaplatiť ušlú mzdu navrhovateľovi. Krajský súd to naznačil vo svojich zrušujúcich rozhodnutiach. Momentálne sa jedná len o samotnú výšku odstupného a ušlej mzdy. Pokým si pamätám ušlá mzda, odstupné s úrokom z omeškania, spolu s trovami to bolo asi 5.000 eur.

Ja osobne si myslím, že týmto spôsobom si sťažovateľ - odporca prakticky zabezpečí to, že pokiaľ bude zaviazaný k plateniu tak, prípadné priznanie finančného zadostučinenia, mu bude postačovať jednak na úhradu ušlej mzdy, trov konania, ako aj trov právneho zastúpenia. Prvýkrát za svoju dlhú prax som sa stretol s tým, že odporca podáva ústavnú sťažnosť na prieťahy v konaní. Z tohto pohľadu považujem sťažnosť za neopodstatnenú.“

3.3 Právny zástupca sťažovateľky v reakcii na uvedené vyjadrenie zákonného sudcu v posudzovanom konaní zaujal toto stanovisko:

«(...) JUDr. Ján Rybárik, konajúci sudca na OS Žilina sa vyjadril, že konanie sťažovateľa považuje za špekulatívne a neopodstatnené. Zdôvodnil to najmä svojim subjektívnym názorom, podľa ktorého si je sťažovateľ vedomý toho, že v konečnom dôsledku na súdoch neuspje a žiadanú sumu bude musieť v konečnom dôsledku uhradiť. JUDr. Ján Rybárik ďalej spomenul aj skutočnosť, na základe ktorej sa vo svojej praxi prvýkrát stretol s tým, aby odporca podal ústavnú sťažnosť na prieťahy v konaní.

Zásada konania bez prieťahov, ktorá má svoje vyjadrenie v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky ustanovuje, že každý má právo aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov. Na ňu nadväzuje zásada rýchlosti konania vyjadrená v ust. § 6 a ust. § 100 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku, v zmysle ktorých má súd postupovať tak, aby bola súdna ochrana rýchla, účinná a vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Účelom zásady rýchlosti a prejednaní veci bez zbytočných prieťahov je jednak odstránenie stavu právnej neistoty sporiacich sa strán, a jednak súvisí so zásadou hospodárnosti súdneho konania, v zmysle ktorých má byť konanie súdu efektívne, aby sa zbytočne nenavýšovali trovy konania. Rýchlosť a efektívnosť súdu sa však musí posudzovať striktne individuálne, najmä s ohľadom na právnu a skutkovú zložitnosť veci. V danom spore však nejde o komplikovanú záležitosť, napriek tomu sa ťahá už 10 rokov.

Z vyjadrenia JUDr. Jána Rybárika vyplynulo, že na základe jeho praxe má podľa neho záujem na rýchlom a účinnom prejednaní veci najmä navrhovateľ. Ďalej, podľa JUDr. Jána Rybárika je intenciou sťažovateľa cez požadovanú sumu pokryť čiastku, ktorú

bude sťažovateľ, podľa JUDr. Jána Rybárika, musieť eventuálne zaplatiť, ako aj trovy konania a právneho zastúpenia.

Takýto názor podľa nás nemôže obstáť a vyjadrenie konajúceho sudcu považujeme neopodstatnené a v rozpore s vyššie citovanými ustanoveniami. Neefektívna práca súdu, ktorá v tomto konkrétnom prípade vyústila do neprimeranej dĺžky súdneho konania, finančne a časovo vyťažuje obidve strany rovnako, a odporca má taký istý záujem na rýchlom rozhodnutí vo veci ako aj navrhovateľ. Okrem toho je sťažovateľ podnikateľským subjektom, a vedenie sporu s bývalým zamestnancom negatívne dopadá na jeho obchodné meno.

S poukázaním na hore uvedené, sťažovateľ podal legitímnu ústavnú sťažnosť pre porušenie jeho ústavného práva a nie je na mieste, aby sa táto ústavná sťažnosť považovala za špekulatívnu a neopodstatnenú len z toho titulu, že ju podal odporca.

Týmto si dovoľujeme Ústavnému súdu oznámiť, že netrváme na ústnom pojednávaní.

Týmto si dovoľujeme Ústavnému súdu oznámiť, že uplatňujeme si trovy právneho zastúpenia, tak, ako boli vyčíslené v sťažnosti + 1 dodatočný úkon (vypracovanie tohto stanoviska) podľa ust. § 10 ods. 1 vyhlášky č. 655/2004(...)»

4. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich stanoviskami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

II.

Z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil tento priebeh a stav konania vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 2 C 307/04:

Dňa 29. septembra 2004 [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „navrhovateľ“), podal na okresnom súde proti sťažovateľke návrh na zaplatenie dlžnej sumy z titulu ušlej mzdy a odstupného (v sume 130 256 Sk s 12,5 % úrokom z omeškania). Vec bola na okresnom súde zaevidovaná pod sp. zn. 2 C 307/04.

Dňa 16. marca 2005 súd vyzval navrhovateľa na zaplatenie súdneho poplatku za podaný návrh. Navrhovateľ 29. marca 2005 uhradil súdny poplatok.

Dňa 20. mája 2005 okresný súd vyzval sťažovateľku, aby sa písomne vyjadrila k podanému návrhu. Sťažovateľka tejto výzve vyhovelá 22. júna 2005.

Dňa 29. júna 2005 bolo vo veci nariadené pojednávanie na 26. september 2005.

Dňa 26. septembra 2005 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené na 23. november 2005 na účely predloženia dôkazov.

Dňa 11. novembra 2005 sťažovateľka predložila súdu požadované doklady.

Dňa 23. novembra 2005 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, na ktorom súd vyhlásil rozsudok, ktorým navrhovateľovi z titulu ušlej mzdy priznal „74 010,- Sk spolu s 0,5% úrokom z omeškania“.

Dňa 5. apríla 2006 a 1. júna 2006 navrhovateľ urgoval písomné vyhotovenie rozsudku.

Dňa 5. júna 2006 bolo účastníkom konania vypravené písomné vyhotovenie uvedeného rozsudku.

Dňa 22. júna 2006 sťažovateľka podala odvolanie proti rozsudku okresného súdu.

Dňa 4. júla 2006 bol spis predložený Krajskému súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“), aby rozhodol o odvolaní sťažovateľky.

Dňa 27. septembra 2006 krajský súd vrátil okresnému súdu predmetný spis bez meritórneho rozhodnutia, „pretože na krajský súd bol predložený predčasne“.

Dňa 26. októbra 2006 bol spis opätovne predložený krajskému súdu, aby rozhodol o odvolaní sťažovateľky.

Dňa 26. júna 2007 krajský súd uznesením č. k. 8 Co 504/06-107 napadnutý rozsudok okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Dňa 12. septembra 2007 bol spis vrátený okresnému súdu.

Dňa 23. októbra 2007 bolo vo veci nariadené pojednávanie na 21. január 2008.

Dňa 21. januára 2008 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, na ktorom prvostupňový súd vyhlásil rozsudok, ktorým navrhovateľovi z titulu ušlej mzdy priznal „111 648,- Sk spolu s úrokom z omeškania 12,5%“.

Dňa 29. januára 2008 zákonný sudca požiadal o predĺženie lehoty na vyhotovenie/expedovanie vyhláseného rozhodnutia.

Dňa 11. apríla 2008 bolo písomne vyhotovené ostatné rozhodnutie okresného súdu.

Dňa 30. apríla 2008 sťažovateľka podala odvolanie proti uvedenému rozhodnutiu okresného súdu.

Dňa 6. mája 2008 súd vyzval sťažovateľku na zaplatenie súdneho poplatku za podané odvolanie. Sťažovateľka vyhovelá tejto výzve 21. mája 2008.

Dňa 9. mája 2008 súd vyzval navrhovateľa, aby sa vyjadril k odvolaniu sťažovateľky. Navrhovateľ tak učinil 27. mája 2008.

Dňa 5. júna 2008 bol spis predložený krajskému súdu, aby rozhodol o ostatnom odvolaní sťažovateľky.

Dňa 14. októbra 2008 krajský súd uznesením č. k. 8 Co 177/08-168 napadnutý rozsudok okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Dňa 9. decembra 2008 bol spis vrátený okresnému súdu. Okresný súd v rovnaký deň doručoval rozhodnutie krajského súdu účastníkom konania.

Dňa 4. februára 2009 bolo vo veci nariadené pojednávanie na 2. apríl 2009.

Dňa 2. apríla 2009 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené na 21. máj 2009, pretože sa na pojednávanie nedostavil ani navrhovateľ, ani jeho právny zástupca.

Dňa 21. mája 2009 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, na ktorom prvostupňový súd vyhlásil rozsudok, ktorým navrhovateľovi z titulu ušlej mzdy priznal „74 010,- Sk, t.j. 2456,68 eur s úrokom z omeškania vo výške 12,5%“.

Dňa 28. júla 2009 bolo písomné vyhotovenie uvedeného rozhodnutia vypravené účastníkom konania.

Dňa 4. augusta 2009 sťažovateľka podala odvolanie proti uvedenému rozsudku.

Dňa 17. septembra 2009 okresný súd uznesením č. k. 2 C 307/04-216 opravil svoj napadnutý rozsudok. V rovnaký deň bolo odvolanie sťažovateľky zaslané na vyjadrenie navrhovateľovi.

Dňa 20. októbra 2009 bol spis predložený krajskému súdu, aby rozhodol o opravnom prostriedku sťažovateľky.

Dňa 26. februára 2010 krajský súd uznesením č. k. 8 Co 353/09-234 napadnutý rozsudok okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Dňa 9. apríla 2010 bol spis vrátený okresnému súdu.

Dňa 11. mája 2010 bolo vo veci nariadené pojednávanie na 1. júl 2010.

Dňa 1. júla 2010 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, na ktorom prvostupňový súd vyhlásil rozsudok, ktorým navrhovateľovi z titulu ušlej mzdy priznal „2 456,68 eur s úrokom z omeškania vo výške 12,5%“.

Dňa 6. septembra 2010 bolo písomné vyhotovenie uvedeného rozhodnutia expedované účastníkom konania.

Dňa 22. septembra 2010 podala sťažovateľka odvolanie proti uvedenému rozhodnutiu.

Dňa 1. októbra 2010 okresný súd uznesením č. k. 2 C 307/04-265 zaviazal sťažovateľku na úhradu trov za podané odvolanie a vyzval navrhovateľa, aby sa vyjadril k podanému odvolaniu.

Dňa 8. októbra 2010 sa navrhovateľ písomne vyjadril k podanému odvolaniu.

Dňa 10. októbra 2010 sťažovateľka uhradila súdny poplatok za podané odvolanie.

Dňa 26. októbra 2010 bol spis predložený krajskému súdu, aby rozhodol o odvolaní sťažovateľky.

Dňa 27. januára 2011 krajský súd uznesením č. k. 8 Co 366/2010-283 napadnutý rozsudok okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Dňa 18. marca 2011 bol spis vrátený okresnému súdu a v rovnaký deň bolo uvedené uznesenie krajského súdu expedované účastníkom konania.

Dňa 11. mája 2012 bolo vo veci nariadené pojednávanie na 2. júl 2012.

Dňa 2. júla 2012 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené na 26. júl 2012 na účely ďalšieho dokazovania.

Dňa 26. júla 2012 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené na 3. september 2012.

Dňa 3. septembra 2012 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, na ktorom okresný súd vyhlásil rozsudok, ktorým navrhovateľovi z titulu ušlej mzdy priznal „1 683,79 eur s úrokom z omeškania vo výške 12,5%“.

Dňa 6. septembra 2012 zákonný sudca požiadala o predĺženie lehoty na vyhotovenie/expedovanie vyhláseného rozhodnutia.

Dňa 14. decembra 2012 bolo písomné vyhotovenie uvedeného rozhodnutia expedované účastníkom konania.

Dňa 31. decembra 2012 podala sťažovateľka odvolanie proti uvedenému rozhodnutiu.

Dňa 16. januára 2013 okresný súd vyzval navrhovateľa, aby sa vyjadril k podanému odvolaniu.

Dňa 25. januára 2013 sa navrhovateľ písomne vyjadril k podanému odvolaniu.

Dňa 29. januára 2013 bol spis predložený krajskému súdu, aby rozhodol o odvolaní sťažovateľky.

Dňa 27. januára 2014 krajský súd vrátil spis okresnému súdu „bez rozhodnutia o odvolaní“ sťažovateľky, pretože „prvostupňový súd nerozhodol o celom predmete konania“.

Dňa 11. marca 2014 bolo vo veci nariadené pojednávanie na 7. apríl 2014.

Dňa 7. apríla 2014 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, na ktorom okresný súd vyhlásil rozsudok, ktorým navrhovateľovi z titulu ušlej mzdy priznal „1 683,79 eur s úrokom z omeškania vo výške 12,5%“ a v prevyšujúcej časti návrh navrhovateľa zamietol.

Dňa 17. júna 2014 bolo písomné vyhotovenie uvedeného rozhodnutia expedované účastníkom konania.

Dňa 3. júla 2014 podala sťažovateľka odvolanie proti uvedenému rozhodnutiu.

Dňa 25. septembra 2014 okresný súd vyzval navrhovateľa, aby sa vyjadril k podanému odvolaniu.

Dňa 23. októbra 2014 bol spis predložený krajskému súdu, aby rozhodol o ostatnom odvolaní sťažovateľky. Vec je na krajskom súde vedená pod sp. zn. 6 Co 765/2014, pričom dosiaľ o uvedenom opravnom prostriedku rozhodnuté nebolo.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. (...)

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či vo veci o zaplatenie dlžnej sumy z titulu ušlej mzdy a odstupného postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 2 C 307/04 dochádza k porušovaniu základného práva sťažovateľky (ako odporkyne) na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov(...)

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná(...)

Ústavný súd si pri výklade „práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov“ garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie veci v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03).

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka a postup súdu (napr. I. ÚS 41/02). Ústavný súd pritom prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií postupoval ústavný súd aj v danom prípade.

1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že dĺžka posudzovaného konania nebola závislá od právnej alebo skutkovej zložitosti veci. Napokon ani podpredsedníčka okresného súdu alebo zákonný sudca vo svojom vyjadrení nepoukázali na skutkovú alebo právnu zložitosť predmetnej veci.

Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľky v preskúmvanej veci, ústavný súd nezistil žiadnu okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na jej ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v tomto konaní k zbytočným prieťahom. Dĺžka napadnutého konania teda nebola vyvolaná správaním sťažovateľky.

Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v predmetnej veci a predovšetkým poukazuje na to, že nemožno pochybovať o tom, že povaha danej veci, t. j. zaplatenie dlžnej sumy z titulu ušlej mzdy a odstupného si vyžaduje osobitnú starostlivosť všeobecného súdu o naplnenie účelu konania, čo okrem iného znamená, že všeobecný súd má povinnosť organizovať svoj procesný postup tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a skončená, aby sa čo najskôr odstránil stav právnej neistoty účastníkov konania, a to nielen navrhovateľa, ale aj odporcu. Ústavný súd konštatuje, že trvanie napadnutého

konania už takmer 11 rokov bez právoplatného rozhodnutia na okresnom súde je už samo osebe neprimerané.

Ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou tiež pripomína, že nielen nečinnosť, ale aj nesprávna a neefektívna (nesústredená) činnosť všeobecného súdu môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov (napr. IV. ÚS 22/02, III. ÚS 103/09).

Ústavný súd konštatuje, že okresný súd bol v posudzovanej veci opakovane neefektívne činný, keď vyhlásené rozsudky písomne nevyhotovoval v zákonom ustanovenej lehote (pozri bod II nálezu), jeho rozhodnutie muselo byť odvolacím súdom vrátené ako predčasne predložené bez meritórneho rozhodnutia a neskôr jeho rozhodnutia boli odvolacím súdom zrušené aj z dôvodu, že „*rozsudok okresného súdu je po vecnej stránke nepreskúmateľný*“ (uznesenie krajského súdu č. k. 8 Co 504/06-102), neskôr odvolací súd opakovane uviedol, že „*musí konštatovať aj to, že prvostupňový súd sa v podstate opätovne nedôsledne zaoberal prejednávanou vecou*“ (uznesenie krajského súdu č. k. 8 Co 177/08-163), a rovnako ešte aj zo štvrtého zrušujúceho uznesenia krajského súdu (č. k. 8 Co 366/2010-279) vyplýva, že „*odôvodnenie preskúmaného rozhodnutia nespĺňalo zákonné požiadavky*“. Za týchto okolností minimálne dva roky bolo treba pričítať na vrub okresnému súdu, pretože toto obdobie uplynulo neefektívne, k čomu prispel okresný súd svojou nesprávnou a nesústredenou činnosťou. Okrem toho okresný súd bol v danej veci opakovane bez akýchkoľvek dôvodov nečinný, a to konkrétne pri písomnom vyhotovení rozsudku od 23. novembra 2005 do 5. júna 2006 (minimálne päť mesiacov) a od 18. marca 2011 do 11. mája 2012 (minimálne trinásť mesiacov). Uvedená nečinnosť a neefektívna činnosť okresného súdu nie je ničím ospravedlniteľná, pretože počas minimálne 3,5 rokov súd nevykonával vo veci úkony, ktoré mali smerovať k odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľka ako odporkyňa v predmetnej veci počas súdneho konania nachádza, čo je základným účelom práva zaručeného v citovanom článku ústavy (pozri napr. I. ÚS 41/02). K uvedenej nečinnosti, a teda k zbytočným prieťahom pritom nedošlo v dôsledku zložitosti veci ani správania účastníkov, ale v dôsledku postupu súdu. Ústava

prítom v čl. 48 ods. 2 zaväzuje predovšetkým súdy ako garantov spravodlivosti, aby prijali príslušné opatrenia umožňujúce prerokovanie veci - a teda vykonanie spravodlivosti - bez zbytočných prieťahov.

Vzhľadom na uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľky na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 1.

4. V nadväznosti na tento výrok a v záujme efektívnosti poskytnutej ochrany sťažovateľke ústavný súd vo výroku tohto rozhodnutia v bode 2 prikázal okresnému súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde konať vo veci bez zbytočných prieťahov.

5. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie.

Sťažovateľka požadovala priznať primerané finančné zadosťučinenie v sume 10 000 € najmä preto, že *„Neefektívna práca súdu, ktorá v tomto konkrétnom prípade vyústila do neprimeranej dĺžky súdneho konania, finančne a časovo vyťažuje obidve strany rovnako, a odporca má taký istý záujem na rýchlom rozhodnutí vo veci ako aj navrhovateľ. Okrem toho je sťažovateľ podnikateľským subjektom, a vedenie sporu s bývalým zamestnancom negatívne dopadá na jeho obchodné meno.“*

Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je dostatočným zadosťučinením pre sťažovateľku. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať jej aj finančné zadosťučinenie podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti a s prihliadnutím na všetky okolnosti zisteného porušenia práv sťažovateľky, najmä na neobyčajne dlhé trvanie napadnutého konania, považuje za primerané vo výške 3 500 €.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 3.

6. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Sťažovateľke vznikli trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátom *Mgr. Miroslavom Hanecom* za dva úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia a spísanie ústavnej sťažnosti z 28. marca 2014). Za dva úkony vykonané v roku 2014 patrí odmena v sume dvakrát po 134 € a režijný paušál dvakrát po 8,04 € v zmysle § 1 ods. 3 a § 11 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov, preto trovy právneho zastúpenia sťažovateľky predstavujú sumu 284,08 €, ku ktorej bolo treba pripočítať 20 % DPH, teda sumu 56,81 €, t. j. trovy právneho zastúpenia sťažovateľky pre *Mgr. Miroslava Haneca* predstavujú sumu 340,89 €.

Za jeden úkon vykonaný *JUDr. Petrom Zelenayom* v roku 2015 (písomné stanovisko k vyjadreniu okresného súdu z 13. mája 2015) patrí odmena v sume 139,83 € a režijný paušál v sume 8,39 €, preto trovy právneho zastúpenia pre sťažovateľku v prípade neskôr zvoleného advokáta predstavujú sumu 148,22 € v zmysle vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov. K uvedenej sume bolo treba pripočítať 20 % DPH, teda sumu 29,64 €, a preto trovy právneho zastúpenia sťažovateľky predstavujú vo vzťahu k *JUDr. Petrovi Zelenayovi* sumu 177,86 €.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd o uplatnených trovách konania sťažovateľky rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 4 výroku tohto rozhodnutia.

7. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou rozhodnutia uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. júna 2015